

RAČUNALNIŠKO PIRATSTVO (Maja Zupančič)

Tematika avtorskih pravic in njihovega prisvajanja je že od nekdaj zapleteno in zelo občutljivo področje, še posebej v povezavi z vprašanji nadzora. Nanjo se navezuje kultura vrednotenja ustvarjalnosti, vprašanje spoštovanja kulturne identitete in tradicije, kot tudi ravni upoštevanja družbenih norm, ter vprašanja ekonomskega in tehnološkega razvoja. Kršenje avtorskih pravic posega na mnoga intelektualna področja in ogroža njihov razvoj. Računalniški programi, ki jih uvrščamo med avtorska dela, predstavljajo tržni proizvod z eno največjih stopenj letne gospodarske rasti na svetu. Računalniška industrija zaradi softverskega piratstva letno izgubi ogromne vsote denarja (ocene se gibljejo med 10 in 16 milijardami ameriških dolarjev). Znesek izgub zaradi piratskih kopij pa vsako leto narašča. K temu prispeva tudi razvoj in množična uporaba sodobne informacijske tehnologije (npr. internet). Avtorska dela in predmeti sorodnih pravic pa so v času digitalne tehnike in tehnologije, ki omogoča elektronsko interaktivno komuniciranje, torej v digitalnem okolju telekomunikacijskih sistemov, še občutljivejši in bolj izpostavljeni zlorabam.

Eno izmed najpomembnejših oblik kršitev predstavlja t.i. 'elektronsko piratstvo', ki s svojo prisotnostjo ogroža nemoteno izmenjavo in pretok informacij. Presnemavanje računalniških programov (softvera), kraje in ponarejanje računalniške opreme (hardvera) ter neupravičena uporaba celotne računalniške opreme pomenijo posebno obliko prisvajanja informacij in so zaradi dokaj enostavne uporabe trenutno najbolj razširjena oblika zlorabe sodobne računalniške tehnologije.

Softversko piratstvo je oblika nelegalnega razmnoževanja in razširjanja programske opreme, ki je namenjena za osebno ali množično uporabo. Pri tem prihaja do zlorabe in kraje programske opreme, ki delujeta še posebej zaviralno na razvoj in omejujeta inovativnost. Piratstvo zmanjšuje prihodke, s katerimi se financirajo novi računalniški programi in povzroča izgube pri že vloženi investiciji za njihov razvoj. Piratstvo poleg založnikov oškoduje tudi pogodbeno distributerje, zlasti so negativne posledice vidne v celotni verigi reproduktivnih dejavnosti (izdajanje, zalaganje, presnemavanje, razmnoževanje, trženje, dajanje v najem, javno predvajanje ter druge oblike posredovanja). Pri uporabi piratskih programov uporabniki tvegajo, da skupaj s programom naložijo viruse, poškodujejo disk ali uničijo obstoječo programsko opremo. Zaradi piratstva so oškodovani uporabniki programov, avtorji, lastniki, računalniški razvojni programerji, proizvajalci in distributerji programov, pogodbeni založniki in s tem tudi nacionalna gospodarstva v celoti.

In še drugačno mnenje z nekega foruma ...

Čeprav je splošno znano, da piratstvo škodi napredku, saj naj bi pirati z nelegalnim distribuiranjem copyright materiala odžirali ravno denar, ki je namenjen v razvoj, sam pač ne mislim tako.

Če je piratstvo slabo, zakaj je filmska industrija (z manjšimi odstopanji) iz leta v leto vse **bogatejša**? In čeprav je Sony eden najhujših borcev proti piratstvu (na vseh nivojih), zakaj njihov **Sony Pictures** tolče vse rekorde v zasluhkih? Če je piratstvo slabo, zakaj Microsoft preganja pirate ravno toliko, da se nekaj dogaja na to temo? Iz naših logov: če piratstvo uničuje filmsko industrijo, zakaj se gradijo novi Koloseji/Multidvorane???

Odgovor na vsa zgoraj našeta vprašanja je preprost: generalno se tudi multinacionalkam piratstvo slej ko prej izplača!

Primer Microsofta: piratstvo recimo na Kitajskem znaša okoli 90 % nelegalnega softwarea. Zajebano, a? Ne ne, ni. Če ne bi bilo legalnega softwarea, bi si Kitajci težko privoščili recimo 500 dolarjev za Office. Bill Gates sam **priznava**:

"Although about 3 million computers get sold every year in China, but people don't pay for the software," he said. "Someday they will, though. As long as they are going to steal it, we want them to steal ours. They'll get sort of addicted, and then we'll somehow figure out how to collect sometime in the next decade."

Gre preprosto za logiko prodajalca mamil: najprej bo heroin poceni/zastonj, da dobiš odvisnike. Potem ko jih imaš, jih začneš počasi odirati.

Nadaljujemo primer Kitajske: piratstvo glasbe in filmov je posledično zelo razširilo dostop do zahodne kulture, posledično benefirajo tudi ostali, recimo avtomobilska industrija, McDonalds, moda, 'u name it'!

A jaz menim, da se moramo po logiki "mamilarske logike" piratsva bolj bati pirati kot pa multinacionalke!

1) Naštejte razloge, ki jih Maja Zupančič utemeljuje kot razloge proti piratski uporabi programov in programske opreme:

2) In kateri so razlogi, ki po mnenju avtorja bloga, opravičujejo uporabo piratskih kopij (programov, igrice ipd.)?

3) Poiščite vidske pare naslednjim glagolom in jih uporabite v povedih.

prisvajati (si) kaj		Presnemavati	
poseči		Zmanjšati	
ogroziti		Povzročiti	
izgubiti		govoriti	
